

DEMIURG spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp. k.

Z siedzibą w Poznaniu przy ul. Franciszka Lubeckiego 2, 60-348 Poznań
www.demiurg.com.pl; biuro@demiurg.com.pl; tel./fax 0048 61 662 11 40;

SĄD REJONOWY POZNAŃ - NOWE MIASTO I WILDA W POZNANIU, VIII WYDZIAŁ
GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESRTU SĄDOWEGO

KRS 0000386710, NIP 779-23-93-070, REGON 301749386,

ING Oddział w Poznaniu 45 1050 1520 1000 0090 9019 2833

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

INWESTYCJA **REWALORYZACJA ZABYTKOWEGO OGRODZENIA SPECJALNEGO
OŚRODKA SZKOLNO-WYCHOWAWCZEGO DLA DZIECI NIEWIDOMYCH IM.
SYNÓW PUŁKU W OWIŃSKACH, PLAC PRZEMYSŁAWA 9**

ADRES INWESTYCJI **Plac Przemysława 9; 62-005 Owińska
dz. 228/2, obr. 0010, ark. 5**

INWESTOR **Powiat Poznański
ul. Jackowskiego 18, 60-509 Poznań**

AUTORZY	IMIĘ I NAZWISKO	NR UPR.	PODPIS
OPRACOWAŁ	mgr Krzysztof Jan Powidzki		

SPIS TREŚCI

L.p.	NAZWA DZIAŁU	STRONA
I.	DOKUMENTY FORMALNO- PRAWNE	3
II.	CZĘŚĆ OPISOWA	7
III.	DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA	13

II. CZĘŚĆ OPISOWA

SPIS TREŚCI

1. Karta identyfikacyjna
2. Historia
3. Stan zachowania
4. Programy prac konserwatorskich
 - 4.1. Mur graniczny
 - 4.2. Elementy metaloplastyki bramy wjazdowej
5. Wskazania konserwatorskie

1. Karta identyfikacyjna

Zabudowania poklasztorne zakonu Cysterek w Owińskach

Właściciel: Powiat Poznański

Użytkownik: Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych w Owińskach.

Podstawa oraz zakres opracowania

Zlecenie inwestora obejmuje wykonanie programu prac konserwatorskich dla muru granicznego w celu stworzenia projektu remontu ogrodzenia.

Jako podstawę opracowania programu dla muru granicznego posłużyła wizja lokalna oraz przeprowadzenie badań sondażowych.

Inwestor: Powiat Poznański w Poznaniu ul. Jackowskiego 18, 60-509 Poznań

Zleceniodawca: Powiat Poznański w Poznaniu ul. Jackowskiego 18, 60-509 Poznań

Wykonawca prac: mgr Krzysztof Jan Powidzki, Konserwacja Dzieł Sztuki,
ul. Bogusławskiego 16/30, 60-214 Poznań

Autor dokumentacji: mgr Krzysztof Jan Powidzki

Data i miejsce wykonania: Owińska – Poznań, czerwiec 2016

2. Historia

Mur graniczny od ul. Poznańskiej i ul. Cysterek

Powstanie murowanego ogrodzenia należy powiązać bezpośrednio z historią przebudów zabudowań klasztornych ze względu na jego formę oraz użyte materiały (wymiary cegieł, wczesne tynki cienkowarstwowe), i podzielić można na trzy etapy:

- 1) Powstanie ok. 1,5 metrowego muru od ul. Poznańskiej – 1 połowa XVIII wieku
- 2) Nadbudowa muru od strony ul. Poznańskiej- 2 połowa XVIII wieku
- 3) Budowa muru od strony ul. Cysterek, powstanie bramy wjazdowej od ul. Poznańskiej, zwieńczenie całości muru okapem ceramicznym, dostawienie masywnych przypór od strony ul. Poznańskiej- po 1835 roku .

Całość muru od strony ul. Poznańskiej oraz część wewnętrzna od ul. Cysterek najprawdopodobniej po 1945 roku otynkowano zaprawą cementową.

3. Stan zachowania

Mur graniczny od strony ul. Cysterek murowany z cegły maszynowej, część cegieł posiada oznaczenie cegielni „ Owinsk”, na zaprawie wapiennej. Od strony zewnętrznej pozbawiony tynku z brakiem opracowanych spoin, od strony wewnętrznej otynkowany bardzo zwięzłą, zaprawą cementową. Wątek muru nieregularny przechodzący od krzyżowego przez główkowy do blokowego (kowadełkowego). Liczne, miejscami dość głębokie braki spoin, częściowo uzupełnione spoiną cementową. Liczne braki cegieł, szczególnie w dolnej partii muru. Część muru wybrzuszona w stronę zewnętrzną co spowodowane jest najprawdopodobniej naporem gruntu.

Natomiast mur od strony ul. Poznańskiej zarówno od strony wewnętrznej jak i zewnętrznej wtórnie otynkowany zwięzłą zaprawą cementową na częściowo zachowanych „chudych”, pływających tynkach wapiennych. Ogrodzenie murowane bez wątkowo, z dużej ręcznie formowanej cegły z użyciem otoczek rozmieszczonych w dowolny sposób na całej wysokości, z użyciem „chudej” zaprawy wapiennej. Od strony wewnętrznej mur wtórnie podparty przewiązanymi jedynie w górnej partii, poprzez wykucie strzępi, masywnymi przyporami wykonanymi z otoczek i cegły maszynowej. W środkowym odcinku górna część muru silnie ugięta w stronę wewnętrzną co spowodowane jest znaczną różnicą poziomów gruntu. Mur pod warstwą wtórnych cementowych tynków bardzo silnie zawilgocony, w fragmentach bardzo daleko posunięta degradacja zarówno zaprawy jak i wypełnienia ceramicznego. Znaczna część tynków spękana oraz odspojona. Nieliczne wykwyły soli szczególnie w dolnej partii.

Na wysokości domku ogrodnika wtórnie wykonany mały otwór przejściowy oraz architektoniczne obramienia bramy wjazdowej z cegły maszynowej z starannie opracowanymi spoinami, obecnie otynkowane zaprawą cementową. Kuta brama wjazdowa wielokrotnie przemalowywana farbami olejnymi, liczne powierzchniowe ogniska korozji, nieliczne niefachowo wykonane naprawy i uzupełnienia oraz naprawy brak 6 z 8 dekoracyjnych rozetek.

Część fundamentowa obydwu murów wykonana z cegły i otoczek. Najprawdopodobniej w trakcie XIX przebudowy wykorzystano od strony ul. Cysterek wcześniejsze fundamenty posadowiając na nich nowy mur.

Całość murów zwieńczona ceramicznym okapem wykonanym z cegły maszynowej, najprawdopodobniej w XIX, pokrytym współcześnie warstwą zaprawy cementowej z tłuczonym szkłem. Całość silnie zabrudzona, częściowo pokryta porostami oraz roślinnością.

4. Programy prac konserwatorskich

4.1. Mur graniczny

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej oraz opisowej obiektu przed przystąpieniem do prac konserwatorskich.
- 2) Zabezpieczenie roślinności znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie muru przed ewentualnym zniszczeniem w trakcie prac.
- 3) Wykonanie rozszerzonych badań konserwatorskich w formie odkrywek pasowych w celu opracowania dalszych metod postępowania.
- 4) Oczyszczenie powierzchni muru z zabrudzeń organicznych metodą hydrodynamiczną.
- 5) Usunięcie z powierzchni lica wtórnych cementowych tynków oraz spudrowanych i zasolonych fragmentów zachowanych tynków pierwotnych. W przypadku bezpośredniego sąsiedztwa bramy wjazdowej prace te muszą być wykonywane ze szczególną ostrożnością tak aby nie dokonać zniszczeń lica cegły oraz oryginalnej spoiny.
- 6) Usunięcie zacierki cementowej z zwieńczenia.
- 7) Częściowa rozbiórka najsilniej wybruszonego fragmentu muru od strony ul. Cysterek.
- 8) Wykonanie izolacji poziomej oraz pionowej w szczególności od ul. Poznańskiej.
- 9) Doczyszczanie metodą hydrodynamiczną z użyciem odpowiednio dobranych preparatów fragmentów muru przeznaczonych do ekspozycji bez wyprawy tynkarskiej.
- 10) Po osuszeniu muru ceglanego należy wymienić silnie zdegradowane fragmenty ceramiki nową wzorowaną na oryginale (wymiary), wykonać niezbędne naprawy pęknięć poprzez zszycie odpowiednimi preparatami na bazie zapraw trasowych, dokonać przemurowań wybranych fragmentów, zrekonstruować rozebrany fragment muru, uzupełnić drobne ubytki odpowiednio dobranymi kitami oraz uzupełnić ubytki spoiny przy pomocy dobranej kolorystycznie fugi. W przypadku fragmentów muru przeznaczonych do ekspozycji bez wyprawy tynkarskiej należy scalić kolorystycznie uzupełnienia poprzez punktowanie płamą, laserunkową warstwą farb opartych na naturalnych pigmentach. Zabezpieczenie powierzchni przy pomocy preparatów hydrofobizujących.
- 11) Odpowiednie przygotowanie podłoża poprzez zabezpieczenie oraz konsolidację zachowanych tynków wapiennych odpowiednio dobranymi gruntami zapewniającymi pełną dyfuzyjność.
- 12) Uzupełnienie ubytków oraz rekonstrukcja cienkowarstwowych tynków pływających, zaprawą tynkarską w systemie WTA w partiach najbardziej zawilgoconych, natomiast w pozostałych zaprawą wapienną o wypełnieniu drobno i średnio ziarnistym .
- 13) Malowanie dyfuzyjnymi farbami w pełni kompatybilnymi z systemem WTA, wg. kolorystyki ustalonej z nadzorem konserwatorskim.
- 14) Sporządzenie powykonawczej dokumentacji konserwatorskiej zgodnie z obowiązującym schematem.

4.2. Elementy metaloplastyki bramy wjazdowej

- 1) Wykonanie dokumentacji fotograficznej oraz opisowej obiektu przed przystąpieniem do prac konserwatorskich.
- 2) Wykonanie rozszerzonych badań konserwatorskich w formie odkrywek w celu ustalenia pierwotnej kolorystyki oraz opracowania dalszych metod postępowania.
- 3) Usunięcie wtórnie, niefachowo wykonanych uzupełnień oraz napraw.

- 4) Demontaż oraz przewiezenie bramy do pracowni.
- 5) Oczyszczenie powierzchni metodą mechaniczno- ścierną z warstw przemalowań olejnych oraz powierzchniowych ognisk korozji.
- 6) Zabezpieczenie powierzchni oczyszczonego metalu preparatami na bazie taniny.
- 7) Wykonanie niezbędnych napraw kowalskich, montaż zamka, uzupełnienie brakujących dekoracyjnych rozet odlewami wykonanymi wg zachowanych wzorów.
- 8) Zabezpieczenie całości powierzchni poprzez malowanie farbami o podwyższonej odporności na warunki atmosferyczne (np. Dickschichtlack firmy Caparol) wg ustalonej kolorystyki.
- 9) Montaż w miejscu stałej ekspozycji.
- 10) Sporządzenie powykonawczej dokumentacji konserwatorskiej zgodnie z obowiązującym schematem.

5. Wskazania konserwatorskie

W trakcie prowadzenia prac konserwatorskich należy zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzić dokumentację konserwatorską, a po ich zakończeniu przedstawić pełną dokumentację powykonawczą sporządzoną wg obowiązującego schematu.

Wszelkie zmiany oraz odstępstwa od zaakceptowanego projektu, oraz ze względu na wartość obiektu, bezwzględnie muszą być konsultowane z Inwestorem, osobami sprawującymi nadzór i Urzędem Powiatowego Konserwatora Zabytków.

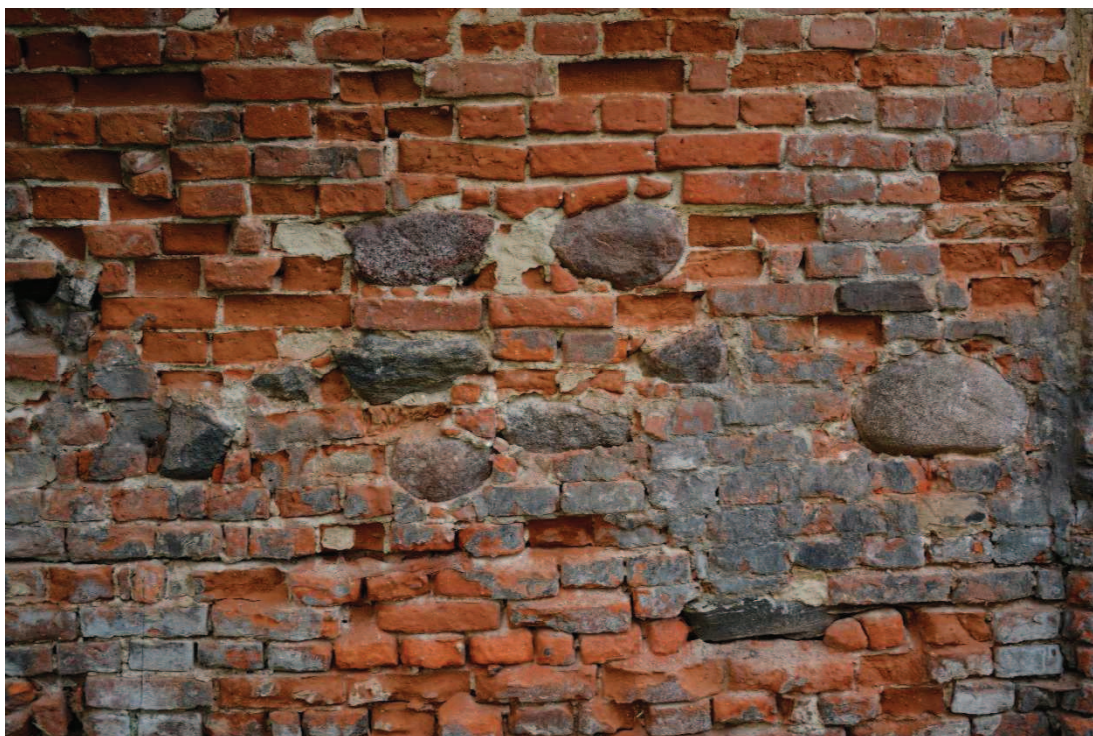
III. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Poznańskiej. Fragment z daleko posuniętą destrukcją wypełnienia ceramicznego oraz zaprawy.

Fot. 2 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Poznańskiej. Odkrywka sondażowa z widocznymi wysoleniami oraz silnie spudrowanym licem cegły.

Fot. 3 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Poznańskiej. Fragment z widocznym materiałem użytym do jego budowy. Widoczna dalece posunięta degradacja zaprawy oraz cegły.

Fot. 4 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Poznańskiej. Brama wjazdowa. Widok od strony zewnętrznej. Widoczne liczne spękania oraz odspojenia wyprawy tynkarskiej oraz niefachowo wykonanych uzupełnień metaloplastyki.

Fot. 5 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Poznańskiej. Wtórnie wykonany otwór przejściowy. Widok od strony zewnętrznej. Widoczne rozwarstwienie muru jak również ślady niekorzystnego oddziaływania wilgoci.

Fot. 6 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Cysterek. Widok od strony wewnętrznej. Odkrywkowa sondażowa z widoczną bardzo związłą warstwą zaprawy cementowej.

Fot. 7 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Cysterek.

Fot. 8 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Cysterek. Brak odspojonych fragmentów lica części fundamentowej z widocznym wypełnieniem murowanym na „chudej” zaprawie wapiennej.

Fot. 9 Zabudowania pocysterskiego klasztoru w Owińskach. Ośrodek Szkolno- Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych. Mur graniczny od strony ul. Cysterek. Na zdjęciu widoczne liczne ubytki spoiny oraz odcisk cegielni „Owinsk” świadczące o ich pochodzeniu.